

# Speech Natalie Aartsen, Symposium 60 jaar BKR

5 november 2025; **gesproken woord geldt**

Beste aanwezigen,

Allereerst: BKR van harte gefeliciteerd met uw 60-jarig bestaan.

Wat een bijzondere gelegenheid om hier samen te zijn.

Een mijlpaal die niet alleen uitnodigt tot terugkijken, maar ook vooruit te kijken naar alle uitdagingen en kansen die ons te wachten staan.

Mijn naam is Natalie Aartsen, ik ben hoofd van de afdeling die bij de Autoriteit Financiële Markten toezicht houdt op: adviseurs en aanbieders van hypotheek, consumptieve kredieten in alle verschijningsvormen, spaar- en betaalproducten en alle beleggingsproducten waar consumenten in kunnen beleggen.

De AFM ziet het BKR als een medestander met een gezamenlijk doel.

Je ziet dat ook terug in onze beide missies.

Duurzaam financieel welzijn van consumenten, oftewel een financieel gezond Nederland.

Voordat ik u meeneem in een vogelvlucht langs verleden, heden en toekomst wil ik graag even stilstaan bij het thema van vandaag: Inclusie.

De AFM is voorvechter van zowel Financiële Inclusie als Financieel Welzijn.

Vaak gaan beiden hand in hand. Maar niet altijd. Of toch wel?

Volgens de AI-tool van Google Search is Financiële Inclusie: dat iedereen, ongeacht hun omstandigheden, toegang heeft tot en gebruik kan maken van betaalbare, veilige en geschikte financiële diensten.

Het kernwoord in deze zin is: "geschikte". Wanneer is een financiële dienst, meer specifiek een krediet, geschikt?

Een krediet is geschikt als deze betaalbaar is voor degene die het krediet krijgt.

Niet alleen nu, maar ook in de toekomst, rekening houdend met de financiële situatie van de persoon.

Dus rekening houdend met diens inkomen, gezinssituatie en vaste lasten waaronder overige schulden.

En dan kan het dus zo zijn dat een krediet niet geschikt is. Niet past en niet verantwoord is.

Het verlenen van zo'n krediet leidt niet tot Financieel Welzijn.

Het leidt tot financiële problemen en soms zelfs tot uitsluiting, exclusie, van allerlei activiteiten in onze maatschappij.

Het BKR en de AFM vormen samen belangrijke pilaren van het fundament van de verantwoorde kredietverlening.

Het BKR door o.a. accurate registratie van de schulden van alle Nederlanders en de AFM door haar toezicht op de verantwoorde kredietverlening aan consumenten.

Wij werken dan ook al lang en in allerlei vormen samen. Aan een financieel inclusief en gezond Nederland.

Graag neem ik u mee langs hoe dat er in het verleden uitzag, in het heden uitziet en in de toekomst uit zou kunnen zien.

### Even terug in de geschiedenis.

In de jaren 60 lieten Nederlanders de behoedzame en zuinige jaren 50 echt achter zich.

Waar de jaren 50 zich kenmerkten door zuinigheid met vlijt. Uiteraard gevoed door de ellende van de Tweede Wereldoorlog. Ontdeden de Nederlanders zich langzaam van deze spruitjeslucht.

De Jaren 60 brachten grote maatschappelijke en culturele veranderingen.

De economie groeide sterk.

De verzuiling brokkelde af.

Emancipatie van vrouwen begon en de jongerencultuur kwam op. Met meer aandacht, tijd en geld voor onderwijs, vrije tijd, mode, muziek.

Het was de tijd van de provo beweging, hippies en flower power.

Om seks, drugs en een wasmachine te kunnen betalen, was geld nodig.

Door de massaproductie van consumptiegoederen werden deze goedkoper en kwamen deze binnen handbereik van veel Nederlanders.

Stofzuigers, koelkasten, auto's. Wie wil dat niet? Nu een standaard, toen baanbrekend.

Nederland was in de jaren zestig op weg naar meer welvaart. Ze leerden om geld te lenen.

Consumptief krediet werd minder taboe en maakte een opmars.

Dat geld lenen had ook een keerzijde. Sommige mensen leenden te veel.

De kredietaanbieders wilden voorkomen dat consumenten door te veel krediet in de problemen kwamen en dat zij zelf hun uitgeleende geld niet meer terugkregen.

Ze hadden behoefte aan betrouwbare en landelijk toegankelijke informatie om kredietrisico's bij consumenten beter te kunnen inschatten en het lenen van geld betaalbaar en toegankelijk te houden.

Er was nog geen landelijke registratie. En zo ontstond het BKR.

In de decennia die volgden werd er steeds beter nagedacht over verantwoorde kredietverlening, ook via de Wet op het consumentenkrediet.

In 2002 voorzag deze wet in een bepaling dat de kredietverstrekker een centraal stelsel van kredietregistratie moest raadplegen.

Geldverstrekkers moesten toen dus bij het BKR checken of mensen al ergens schulden hadden.

Eerst ging dat nog per telefoon. Ik heb me laten vertellen dat BKR zelfs gevestigd werd in Tilburg, vanwege de nieuwe telefooncentrale daar.

Later ging het per telex, per fax en nu het internet.

Voor de AFM begon het allemaal in 2006, toen wij als toezichthouder de taak kregen om overkreditering tegen te gaan.

In de jaren zestig en zeventig was kredietverlening in Nederland verre van inclusief.

Banken richtten zich vooral op mannen uit de middenklasse, terwijl vrouwen vaak toestemming van hun echtgenoot nodig hadden om een lening af te sluiten.

Mensen met een laag inkomen en migranten liepen tegen barrières aan door strenge voorwaarden en gebrek aan toegankelijkheid.

De oliecrisis van 1973 maakte krediet nog moeilijker bereikbaar.

Pas tegen het einde van de jaren zeventig ontstond er maatschappelijke druk voor gelijke behandeling, en werden de eerste stappen gezet richting financiële emancipatie en inclusie.

Dat brengt mij bij het heden.

Inmiddels heeft 60% van de NL-huishoudens een consumptief krediet.

Denk bijvoorbeeld aan de financiering van een auto of een telecomkrediet voor een mobiele telefoon.

We hebben de Wft, die voorschrijft dat krediet alleen verstrekt mag worden als dat verantwoord is.

Er wordt nauwkeurig uitgerekend of de consument de maandtermijn kan dragen.

En voor een groot deel van de markt, werkt dit systeem goed.

Maar niet overal.

Het totaal aan geregistreerde betalingsachterstanden bij BKR neemt af.

En toch is er nog steeds een groep met problematische schulden. 700.000 huishoudens, bijna 9% van alle huishoudens in NL.

Zij hebben 1 en soms meer dan 5 verschillende kredieten.

De gevolgen van problematische schulden zijn algemeen bekend: Geldstress leidt tot gezondheidsklachten, isolatie, relatieproblemen, huiselijke spanningen, minder ontwikkelkansen voor kinderen en ga zo maar door.

En naast het persoonlijke leed dat veel mensen door schulden ervaren, zijn de kosten voor de hele samenleving hoog.

Niet alleen de kosten voor schuldhulpverlening, maar ook gezondheidszorg, maatschappelijke dienstverlening, huisuitzettingen, jeugdzorg.

Het kost de samenleving minimaal 8,5 miljard jaarlijks. Dat is 500 euro per Nederlander.

Dat vraagstuk is natuurlijk veel groter dan verantwoorde kredietverlening en de taak van het BKR of de AFM.

Maar we spelen daar wel een rol in.

Financiële gezondheid voor alle Nederlanders is het doel. Daar zetten wij en BKR ons dagelijks voor in.

De aanpak vergt telkens weer wat anders. Doordat de wereld om ons heen verandert.

Arjan Vliegthart, afzwaaiend directeur van het Nibud, beschreef deze problematiek in het laatste Magazine van BKR heel duidelijk:

“Kredietaanbieders zoeken altijd naar nieuwe mogelijkheden om krediet te verstrekken en consumenten vinden altijd weer een manier om te lenen. Het landschap verandert continu en je hobbelt daar als toezichthouder of beleidsmaker achteraan.”

Wij zien als toezichthouder als geen ander hoe waar dit is.

Wij pakten jarenlang doorlopende kredieten aan waarin mensen vastzaten.

We lobbyden voor een maximum rentepercentage, regulering werd aangescherpt.

De sector stelde zelfregulering op met goede leennormen.

En net als je denkt dat de grootste risico's zijn uitgebannen, nemen achteraf betalen oftewel Buy now, Pay later en Private Lease een vlucht.

Vormen van krediet buiten ons mandaat, waar de regulering achteraan hobbelt.

Waarbij het vaak niet gaat om één grote lening, maar om allerlei kleine bedragen die zich ongemerkt opstapelen en samen een grote last gaan vormen.

Reden om ook zonder mandaat aandacht te vragen voor de risico's en de politiek en aanbieders op te roepen om in actie te komen.

Omdat vooral jongeren massaal achteraf zijn gaan betalen en er steeds meer financieel ongezond zijn.

Neem een 18-jarig meisje dat door BNN VARA geïnterviewd werd en inmiddels een schuld heeft van totaal 18.000 euro.

Het begon allemaal onschuldig met kleine spulletjes op Ali Express, maar al snel ging het om een televisie, telefoon, drank en vakantie.

Ze raakte het overzicht helemaal kwijt en heeft inmiddels ook een huurachterstand en een hele batterij andere achterstanden.

Jongeren zijn extra kwetsbaar doordat ze vaak geen buffers hebben en onregelmatige inkomsten.

Door o.a. social media is er druk om mee te doen en een impulsaankoop is zo gedaan. One click away.

Over Buy now pay later publiceren we sinds 2022 regelmatig marktupdates, waarin we wijzen op de risico's van deze snelgroeiende kredietvorm.

In de meest recente update uit 2025 blijkt dat BNPL in Nederland in 2024 met 17% is gegroeid.

Er waren zo'n 53 miljoen BNPL-transacties met een totaalbedrag van €5,1 miljard. BNPL-aanbieders hebben circa 6,9 miljoen keer de klant in gebreke gesteld. 1,8 miljoen keer brachten zij aanmaningskosten in rekening en ongeveer 0,6 miljoen transacties zijn overdragen aan een incassobureau.

Hier hobbelen we dus achter het probleem aan. BNPL is nog niet gereguleerd.

En deze schulden worden op dit moment ook nog niet bij BKR geregistreerd.

Vanaf november 2026 vallen BNPL-aanbieders en grote e-commerceplatforms eindelijk onder toezicht van de AFM.

Er komen strengere eisen voor kredietwaardigheidsbeoordeling, leeftijdsverificatie en – belangrijk – aansluiting bij het BKR.

De data van het BKR leiden ook regelmatig tot nuttige inzichten voor ons toezicht en kredietaanbieders.

In samenwerking met BKR en het CBS hebben we in 2024 het onderzoek "Consumptief krediet en financiële kwetsbaarheid" gepubliceerd.

Daarin hebben we feitelijk vastgesteld dat betalingsproblemen vaak voortkomen uit life events zoals relatiebeëindiging of werkverlies.

Uit eigen ervaring kan ik zeggen dat je na een scheiding vaak ook even tijd nodig hebt om je uitgaven aan te passen aan je inkomen.

Waar je eerst samen alles betaalde van twee inkomens, moet je nu alles zelf betalen van een.

In zo'n periode is één rekening of een paar, überhaupt snel gemist.

Of raak je het overzicht kwijt door alle stress rond de afhandeling van de fysieke en financiële scheiding.

Misschien was het te verwachten, maar de data toonden daarnaast dat de belangrijkste vroege signalen voor het ontstaan van nieuwe achterstanden bij consumptief krediet, eerdere andere betalingsachterstanden zijn.

Mensen die op 1 januari in achterstand zijn op de zorgpremie, hebben een significant grotere kans om later in dat jaar in achterstand te raken op een consumptief krediet.

Het verband tussen eerdere betalingsachterstanden en nieuwe betalingsachterstanden zien we bij alle kredietsoorten.

Betalingsachterstanden ontstaan vaak gedurende een langere periode van financiële stress, waarin ze elkaar opvolgen.

Dit inzicht biedt kansen om mensen te helpen. Om bij de eerste achterstand met hen te kijken naar oplossingen.

Zodat problematische schulden niet ontstaan.

Gebruik van BKR-monitoring en het BKR platform Vindplaats van Schulden (VPS) helpt om schuldenproblematiek vroeg te signaleren en daarmee erger te voorkomen.

Via BKR Monitoring krijgen kredietaanbieders een signaal als een klant op een ander BKR-geregistreerd krediet in achterstand raakt.

Vindplaats van Schulden brengt achterstanden van consumenten bij drinkwaterbedrijven, verhuurders, energiemaatschappijen en zorgverzekeraars in kaart, waarna gemeenten deze kunnen inzien.

Nog mooier zou het zijn als dat ook andersom zou kunnen.

Met de data die het BKR verzamelt en beheert, maakt het inzichtelijk waar risico's ontstaan en vormen zo een cruciale schakel in het voorkomen van problematische schulden.

Wij zien de rol van het BKR daarbij niet alleen als register, maar als waarnemer, als waarschuwingssysteem, als bondgenoot in het voorkomen van financiële problemen.

De maatschappelijke functie van BKR is daarmee veel breder dan het bijhouden van cijfers.

In het heden zouden wij graag willen dat BKR nog veel meer inzicht zou kunnen bieden zodat we de ontwikkelingen kunnen bijhouden. Kansen te over:

- 1) het positief registreren van de grootste schuld, de hypotheek;
- 2) het registreren van private lease contracten (autolease nu al vrijwillig -mooi)
- 3) en natuurlijk de meest omstreden; de studieschuld

Niet om mensen in hun vrijheid te beperken, maar om ze te beschermen tegen te hoge lasten.

Want hoe kun je verantwoord krediet verstrekken als je de grootste schuld van een huishouden niet kent?

En nee, wij willen niet dat starters met een studieschuld geen woning kunnen kopen, maar ook niet dat ze wakker liggen omdat de maand te lang is en het inkomen te kort.

Kredietverlening anno 2025 is toegankelijker dan ooit – met BNPL, Private Lease en andere vormen die consumenten gemak en snelheid bieden.

Maar inclusie zonder bescherming is een risico.

Juist de snelheid en frictieloosheid van deze nieuwe kredietvormen vragen om scherp toezicht en samenwerking.

En als laatste kijk ik nog naar voren, de toekomst.

Stel je voor.

Het is het jaar 2035.

Op weg naar werk vertelt je persoonlijke AI-assistent je dat er een huis te koop is gekomen in je favoriete wijk, wat precies voldoet aan je wensen en behoeften.

Heeft ie afgeleid uit je zoekgedrag op Funda.

Hij vraagt je of je wilt dat hij even schakelt met je financiële AI-assistent om te kijken of je een bod zou kunnen doen op dat huis. Je zegt “ja”.

Nog voor je op je werk bent ligt er een uitgewerkt financieel overzicht.

Gebaseerd op al je gegevens. Je inkomen, je verwachte pensioen, je uitgavenpatroon, de waarde van je huidige woning (mede gebaseerd op energielabel, funderingsstatus en de kans op overstroming) en misschien nog wel veel meer data over wie jij bent en wat je doet.

Die middag nog doe je een bod. En een dag later heb je het hypotheekvoorstel digitaal getekend.

We bevinden ons in een wereld die razendsnel verandert.

Digitalisering en in het bijzonder AI, grote hoeveelheden data en platformisering veranderen het speelveld.

Het afgelopen jaar bracht de AFM het rapport 'Technologie richting 2035' uit.

Het gaat over de toekomst van kredietverlening waarbij we tien jaar vooruitkijken.

We doen een poging om een beeld te schetsen van waar kredietverlening naartoe beweegt.

De wereld van kredietverlening verandert volgens deze schets razendsnel en ingrijpend.

Kunstmatige intelligentie, open finance en digitale identiteiten zijn geen abstracte begrippen meer en maken het mogelijk om kredietverlening veel sneller, persoonlijker en efficiënter te maken.

De toekomst biedt vooral kansen: gepersonaliseerde kredietproposities, betere risicobeoordelingen, en toegang voor groepen die nu nog onderbediend zijn.

Deze ontwikkelingen vormen de infrastructuur van de kredietverlening van morgen.

Krediet is dan niet langer een aanvraagproces van dagen, maar een digitale interactie van seconden. Instant credit.

Digitalisering en data bieden kansen om kredietverlening veel nauwkeuriger, sneller en persoonlijker te maken. Maar ze stellen ons ook voor een aantal fundamentele vragen.

Hoe zorgen we:

- 1) Dat de snelheid en frictieloosheid van het afsluiten van krediet, niet leidt tot 'krediet is de norm' oftewel schuldgewenning.
- 2) Dat personalisering van het kredietaanbod niet leidt tot uitsluiting van mensen met een afwijkend profiel, minder digitaal vaardigen, of consumenten die hun privacy niet willen opgeven voor een gunstiger aanbod.
- 3) Dat de voordelen en kansen werkelijkheid worden als bestaande wet- en regelgeving op het vlak van gedragstoezicht en privacy daar nu geen of weinig ruimte voor laten.

De snelheid waarmee krediet tegenwoordig wordt verstrekt – soms binnen seconden – is indrukwekkend.

Maar snelheid kent ook een keerzijde.

Want hoe sneller het proces, hoe minder ruimte er is voor reflectie, uitleg en menselijke maat.

AI-modellen kunnen op basis van postcode, klikgedrag of device-type een kredietaanvraag afwijzen, zonder dat de consument begrijpt waarom.

Dat is niet alleen frustrerend, maar ook riskant.

Want personalisering kan leiden tot uitsluiting, en gemak tot schuldgewenning.

Juist daarom is het cruciaal dat we technologie niet alleen inzetten voor efficiëntie, maar ook voor uitlegbaarheid, eerlijkheid en bescherming.

De AI-verordening stelt terecht strenge eisen aan kredietbeslissingen door algoritmes. Want in een wereld van instant credit, moeten we voorkomen dat snelheid ten koste gaat van zorgvuldigheid.

We moeten voorkomen dat technologie leidt tot tweedeling, tot minder inclusie.

Dat wie zijn data deelt, korting krijgt – en wie dat niet wil, wordt uitgesloten of duurder uit is.

Dat wie digitaal vaardig is, toegang heeft – en wie dat niet is, achterblijft.

BKR heeft in de afgelopen 60 jaar laten zien dat het meebeweegt met de tijd.

De komende jaren zal het moeten meebewegen met de technologie – zonder de mens uit het oog te verliezen.

Dat vraagt om samenwerking: met toezichthouders, met kredietverstrekkers, en met de samenleving.

Door alle technologische ontwikkelingen ontstaat meer druk op inclusie.

Moeten we met elkaar telkens kijken naar wat fair en verantwoord is.

Gemakkelijke en snelle toegang voor wie krediet nodig heeft. Op een verantwoorde manier.

De toekomst van consumentenbescherming ligt in proactiviteit. Niet wachten tot het misgaat, maar anticiperen op risico's.

En dat vraagt om data, inzicht, klantbelang centraal en samenwerking.

Het BKR heeft hierin een unieke positie: als neutrale partij met toegang tot kredietinformatie kan het trends signaleren en bijdragen aan vroegtijdige interventie.

Zo zorgen we ervoor dat bescherming en inclusie niet alleen beleidsdoelen zijn, maar een praktijk die mensen daadwerkelijk bereikt.

Ik dank u voor uw aandacht.